

Het pastoraal beleidsplan 'Benieuwd & Dienstbaar' vraagt om uitwerking en praktische concretisering. Een belangrijk en gevoelig onderdeel van het beleidsplan is de liturgie. Met name rond de (organisatie van de) liturgie spelen een aantal zaken die door het pastoraal team op een andere manier dan voorheen worden benaderd. Met 'op een andere manier' bedoelen wij:

- gericht op vernieuwing van het pastoraat;
- gericht op dienstbaarheid aan elkaar en aan de samenleving;
- open naar ontwikkelingen in de samenleving.

Dit zijn de drie 'rode draden' uit het pastoraal beleidsplan. Op het terrein van de liturgie vertalen we dat concreet naar drie doelstellingen voor het te voeren beleid:

- a. de uitbouw van het Eucharistisch centrum;
- b. het ontwikkelen van kleine, lokale geloofsgemeenschappen (de nadruk ligt daarbij op het omzien naar elkaar en op de inzet voor een menselijk samenleven (diaconie), maar vervolgens ook op het vinden van een liturgische vorm die daarbij past);
- c. het ontwikkelen van liturgie voor specifieke doelgroepen en situaties (overig).

Op deze terreinen zal in de nabije toekomst echte vernieuwing moeten blijken.

Deze notitie is het begin van een proces. Het liturgierooster kan snel worden aangepast, maar voordat het Eucharistisch Centrum de beoogde vorm heeft gekregen en de lokale gemeenschappen zich verstaan als diaconale gemeenschappen, zijn we een paar jaar verder. In deze notitie werken we één en ander verder uit door aandacht te besteden aan respectievelijk:

- de situatie op dit moment;
- de doelen en uitgangspunten van het liturgisch beleid;
- de rol van het pastoraal team;
- de rol van de vrijwilligers;
- de acties die op korte termijn nodig zijn.

(1) De huidige situatie

Na de bestuurlijke fusie op 1 januari 2018 bestaat de Parochie Sint Willibrordus uit 13 geloofsgemeenschappen met even zovele kerkgebouwen. Elk van deze kerkgebouwen heeft een gewijde ruimte voor het houden van officiële vieringen in het kader van de katholieke eredienst. Het gaat daarbij om sacramentele vieringen (Eucharistie, Doop, Vormsel, Huwelijk of Ziekenzalving) of gebedsvieringen (avondwake, uitvaart, vespers, lof, e.d.). De parochie kent vooralsnog twee zgn. Eucharistische centra in respectievelijk Zevenaar en Duiven. Op termijn blijft er één Eucharistisch Centrum over.

Het kerkbezoek op de kerkplekken van de Parochie Sint Willibrordus is gedurende de voorbije jaren gestaag teruggelopen. In een doorsnee

weekend (2017) zijn er meestal vieringen op 9 à 10 kerkplekken in onze parochie. Tijdens die vieringen mogen we minder dan 500 kerkgangers begroeten. Dat is 1,4 % van het totale aantal parochianen (op 1 januari 2018 circa 35.000). Een reguliere weekendviering met minder dan 20 bezoekers is inmiddels geen uitzondering meer.

Er zijn minder voorgangers dan voorheen en mede daarom heeft het pastoraal team in de laatste jaren het aantal liturgische vieringen geleidelijk teruggebracht. Niet op alle kerkplekken is er ieder weekend een viering. Toch blijkt het zelfs dan niet eenvoudig te zijn om voor de overgebleven vieringen voldoende vrijwilligers te vinden (koster, koor, organist, lectoren, collectanten, schoonmakers, etc.).

Het valt ons op, dat de bestaande organisatie rond de vieringen in onze kerken niet altijd aansluit bij de hierboven geschetste realiteit. Zo zijn er anno 2018 op onze 13 kerkplekken maar liefst 22 koren en 30 bezoldigde musici actief. Het betekent in de praktijk, dat die koren, hetzij vanwege gebrek aan geplande vieringen, hetzij vanwege gebrek aan eigen capaciteit, minder vaak kunnen zingen. En als zij wel zingen, doen ze dat in kerken die steeds leger worden.

(2) Doelen en uitgangspunten

A. Eucharistisch centrum

- ❖ Iedereen herkent het Eucharistisch centrum als de vanzelfsprekende centrale parochiekerk. Mensen uit diverse geloofsgemeenschappen voelen zich daar thuis en zijn er actief (koren, maar ook lectoren, misdienaars en eventueel ook andere vrijwilligers).
- ❖ Er is een volledig liturgisch programma en de belangrijkste hoogfeesten worden er gevierd. In de Advent-, Kerst-, Vasten- en Paastijd zijn er extra activiteiten met een liturgisch/bezinnend karakter.
- ❖ Het diaconale karakter ("dienstbaar") van het Eucharistisch centrum komt door het jaar heen tot uitdrukking door missionaire acties en missionaire collectes. Daarnaast is er aandacht voor andere diaconale activiteiten en gaat ook regelmatig een diaken mee voor in de viering.
- ❖ Enkele keren per jaar is er een speciale viering voor jonge gezinnen. Rond deze viering zijn er speciale activiteiten voor de kinderen en hun ouders.
- ❖ Er is regelmatig een kinderwoorddienst.
- ❖ Rond de vieringen is er gelegenheid voor momenten van ontmoeting.

B. Kleine lokale geloofsgemeenschappen

- ❖ De geloofsgemeenschappen (tot 2010 waren het nog zelfstandige parochies) bouwen zich om tot kleine geloofsgemeenschappen, waarbij de nadruk ligt op het omzien naar elkaar, de onderlinge ontmoeting en de zorg voor de leefomgeving. De aandacht gaat in het bijzonder uit naar mensen die zichzelf moeilijk alleen kunnen redden.

- ❖ Een eenvoudige liturgische viering kan volstaan op momenten, waarop de gemeenschap haar gelovige inspiratie wil voeden, delen en vieren.
- ❖ Bij voorkeur vindt zo'n viering niet op zondag plaats. En waarschijnlijk zal het ook niet iedere week gebeuren.
- ❖ Samen bidden, samen zingen, elkaar ontmoeten, in een sfeer van stilte en bezinning, dat zijn de 'ingrediënten' voor dergelijke eenvoudige vieringen. Het kan makkelijk gerealiseerd worden, want een koor of een voorganger uit het pastoraal team zijn niet nodig.
- ❖ Waar vrijwilligers nu regelmatig voorgaan in Woord- en Communievieringen en waar die vieringen voldoen als vieringen van en voor de lokale gemeenschap, kunnen ze natuurlijk blijven voortbestaan.
- ❖ Kerstmis, Pasen en Pinksteren blijven gevierd worden per kerk. Sommige andere kerkelijke feesten kunnen in clusterverband worden gevierd.
- ❖ Speciale feesten van de plaatselijke gemeenschap (schuttersviering, processie, e.d.) blijven gevierd worden.
- ❖ Oecumenische vieringen zijn een initiatief van de lokale gemeenschap. Het is niet vanzelfsprekend dat een lid van het pastoraal team daarin voorgaat, tenzij regulier ingeroosterd voor dat weekend in de betreffende gemeenschap.

C. Overig

- ❖ In de diverse zorgcentra (tehuizen, instellingen) binnen de parochie kunnen enkele malen per jaar aangepaste liturgievieringen plaatsvinden.
- ❖ Op meerdere plaatsen (ook in de zorgcentra) vindt jaarlijks een Eucharistieviering met gemeenschappelijke ziekenzalving plaats.
- ❖ Op scholen en bij bepaalde gelegenheden kunnen speciale vieringen voor kinderen en jongeren plaatsvinden.

(3) De rol van het pastoraal team

A. Eucharistisch centrum

- ❖ Het pastoraal team werkt aan het liturgisch programma voor het Eucharistisch centrum. Daarnaast verzorgt het team op die plek een "nevenprogramma" (dat zijn bijvoorbeeld activiteiten in de Advent-, Kerst-, Vasten- en Paastijd, bijeenkomsten voor ouders en kinderen, activiteiten rond bepaalde missionaire collectes, etc.).

B. Kleine lokale geloofsgemeenschappen

- ❖ Het pastoraal team is beschikbaar voor ondersteuning van gemeenschappen die zoeken naar vormen van biddend samenkomen. De ondersteuning kan bestaan uit toerusting van vrijwilligers of tijdelijke begeleiding van de gemeenschap.
- ❖ Het pastoraal team is één keer per maand beschikbaar voor een liturgieviering in de lokale gemeenschap. Dit gebeurt volgens een herkenbaar schema (viering telkens in het zoveelste weekend van de maand).
- ❖ Zolang er een priester-assistent voor 'door-de-week' beschikbaar is, kan de bestaande weekviering gehandhaafd

blijven in de gemeenschappen Lobith, Doesburg, Giesbeek, Westervoort.

C. Overig

- ❖ Het pastoraal team is beschikbaar voor liturgische en bezinnende momenten bij activiteiten gericht op kinderen en jongeren (denk aan een kerstviering, de opening van het schooljaar, etc.). Het team zoekt naar mogelijkheden om vieringen van, met en voor jongeren te organiseren.

(4) De rol van de vrijwilligers

A. Eucharistisch centrum

- ❖ Vrijwilligers van verschillende gemeenschappen worden uitgenodigd om ook actief te worden in het Eucharistisch Centrum.
- ❖ Van de koren in de parochie wordt verwacht, dat ze de kwaliteit en de bereidheid hebben om in het Eucharistisch centrum te zingen. Waar mogelijk en nodig zingen koren gezamenlijk.

B. Kleine lokale geloofsgemeenschappen

- ❖ De lokale gemeenschap zorgt ervoor, dat parochianen uit de plaatselijke gemeenschap regelmatig een viering in het Eucharistisch centrum of een clusterviering elders kunnen bijwonen.
- ❖ Vrijwilligers die voorheen zijn voorgegaan in Woord- en Communievieringen worden uitgenodigd zich te oriënteren op andersoortige vieringen. Eventueel worden nieuwe vrijwilligers gezocht.
- ❖ Woord- en Communievieringen in een lokale gemeenschap zijn bij voorkeur vieringen met samenzang. Als er een bijzonder feest te vieren is, kan hierop een uitzondering worden gemaakt.
- ❖ Bij clustervieringen zingen koren bij voorkeur gezamenlijk.
- ❖ Voor schuttersvieringen, processies en andere bijzondere momenten in de lokale gemeenschap kan een lid van het pastoraal team gevraagd worden. De viering bij zo'n evenement dient gepland te worden in een weekend dat het betreffende lid van het pastoraal team 'regulier' is ingeroosterd. Als de viering in een ander weekend gehouden moet worden, dan vervalt de 'reguliere' viering van die maand.
- ❖ Speciale jubilea, Caeciliafeesten en dergelijke worden gehouden in een 'regulier' weekend.

C. Overig

- ❖ Het organiseren van vieringen in zorgcentra (met een lid van het pastoraal team als voorganger) is afhankelijk van de ondersteuning door vrijwilligers van het zorgcentrum of vrijwilligers uit de lokale gemeenschap. Dit met het oog op het inrichten van de ruimte, de koster, evt. de muziek, het halen en brengen van bewoners en het verzorgen van een liturgieboekje.

(5) Acties op korte termijn (eerste halfjaar 2018)

A. Eucharistisch centrum

- ❖ De bisschop wijst één Eucharistisch Centrum aan voor de gehele parochie.
- ❖ Het pastoraal team maakt een plan voor implementatie van het liturgisch beleid in het Eucharistisch Centrum en communiceert dit breed.
- ❖ Met de locatieraden en liturgische beraden van Duiven en Zevenaar wordt als eerste overlegd over de plannen.
- ❖ Het liturgisch rooster van Duiven en Zevenaar voor de tweede helft van 2018 wordt op de nieuwe situatie aangepast.

B. Kleine lokale geloofsgemeenschappen

- ❖ Het pastoraal team maakt een plan voor de implementatie van het liturgisch beleid. Het team communiceert tevens haar verwachtingen van de lokale liturgische betrokkenheid (aantal kerkgangers).
- ❖ Er komt een halfjaarlijks parochie-breed korenoverleg met alle koren en musici. Op de agenda van dit overleg staan in ieder geval:
 - de organisatie en de kwaliteit van de koorzang in het Eucharistisch Centrum ter ondersteuning van de liturgie;
 - de goede samenwerking tussen de koren.Voor dit korenoverleg formuleert het pastoraal team een idee over het aantal en het soort koren dat de parochie op enige termijn nodig heeft.
- ❖ Het team organiseert een concrete vorm van toerusting voor vrijwilligers om kennis te maken met 'andersoortige' vormen van liturgie.
- ❖ Er wordt een inventarisatie gemaakt van in aanmerking komende kerkplekken en een rooster opgesteld voor de clustervieringen.